

АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Шевлюга О.Г., аспірант

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Техніко-технологічний розвиток промислових підприємств потребує комплексної оцінки показників, які входять до його складу. Оскільки він включає технічну та технологічну складові, то до комплексної оцінки рівня техніко-технологічного розвитку повинні входити показники ефективного використання основних фондів та показники рівня прогресивності технологій.

До системи показників, які характеризують рівень прогресивності технології відносяться:

- частка нових технологій в обсязі чи трудомісткості продукції;
- раціональність застосовуваної технології (величина витрат на одиницю корисної продукції чи одиницю корисної дії);
- структура технологічних процесів за трудомісткістю;
- середній вік застосовуваних технологічних процесів, які мають найбільшу питому вагу у собівартості кінцевої продукції;
- тривалість виробничого циклу;
- частка інноваційної продукції в обсязі виробництва та експорту.

Також виділяють групу техніко-економічних показників технологій виробництва:

- вартість виробництва одиниці продукції за і-ю технологією;
- трудомісткість виробництва одиниці продукції;
- ефективність застосовуваних прогресивних технологій;
- коефіцієнт використання сировини і матеріалів (коефіцієнт виходу готової продукції з одиниці сировини та матеріалів).

Деякі науковці відзначають, що ефективність використання основних фондів можна оцінити, використовуючи чотири групи показників:

- 1) показники екстенсивного використання ОФ;
- 2) показники інтенсивного використання ОФ;
- 3) показники інтегрального використання ОФ;
- 4) узагальнюючі показники використання ОФ, які характеризують ремонтні аспекти використання основних фондів в цілому по підприємству.

Технічний рівень устаткування визначають такі показники:

- продуктивність (потужність);
- надійність, довговічність;
- питома металомісткість;
- середній термін експлуатації;
- частка прогресивних видів обладнання в загальній кількості;
- частка технічно та економічно застарілого обладнання в

загальному парку.

Також існує група показників оцінки стану основних фондів:

- коефіцієнт зносу;
- коефіцієнт придатності;
- коефіцієнт оновлення;
- коефіцієнт вибуття;
- коефіцієнт приросту.

Деякі економісти поділяють систему оцінних показників ефективності використання основних фондів на три групи:

- показники, які характеризують відтворення ОФ, тобто їх технічний стан;
- показники, які характеризують оснащеність підприємства основними фондами;
- показники, які характеризують ефективність використання основних виробничих фондів підприємства.

Інші вважають, що аналіз використання основних фондів можна проводити за такими напрямками:

- аналіз складу ОФ;
- аналіз структури ОФ;
- аналіз технічного стану ОФ;
- аналіз утримання ОФ;
- аналіз техніко-економічних показників використання основних засобів.

Ще двома важливими аспектами є урахування у системі показників інвестиційних коштів та часу (на впровадження нових технологій у виробництво, заміну або модернізацію застарілих основних засобів).

Всі перелічені групи показників потребують подальшого вивчення з метою створення системи комплексної оцінки техніко-технологічного розвитку.

Комплексний показник оцінки рівня техніко-технологічного розвитку пропонується розраховувати за формулою:

$$K_{\text{ТТР}} = f(K_{\text{ОФ}}; K_{\text{Т}}; K_{\text{І}}; T)$$

де $K_{\text{ТТР}}$ – комплексний показник оцінки рівня техніко-технологічного розвитку підприємства;

$K_{\text{ОФ}}$ – коефіцієнт стану та ефективності використання основних фондів;

$K_{\text{Т}}$ – коефіцієнт рівня прогресивності технології;

$K_{\text{І}}$ – коефіцієнт залучення інвестиційних коштів;

T – коефіцієнт, який враховує час.

В подальших дослідженнях проводитиметься оцінка складових наведеного комплексного показника.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 255-257.